

РЕШЕНИЕ

№ 31

гр. София, 03.01.2018 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 15
състав,** в публично заседание на 05.12.2017 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Полина Якимова

при участието на секретаря Цветелина Заркова и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **2850** по описа за **2017** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.226 от Административно-процесуалния кодекс (АПК).

С решение № 2842/ 29.04.2014г. по адм. дело № 5645/ 2012г. на АССГ, I отд., 9 с-в са отхвърлени исковите на И. Г. К. срещу Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" за заплащане на обезщетение за претърпени от него имуществени вреди в размер на 100 000 лева вследствие на отстраняване на зъбната му протеза при нанесен побой; за заплащане на обезщетение за претърпени от него неимуществени вреди в размер на 500 000 лева, настъпили вследствие на лошо управление и липса на контрол върху местата за лишаване от свобода за нанесената му телесна повреда в затвора; за заплащане на обезщетение за претърпени от него неимуществени вреди в размер на 500 000 лева, вследствие на дискриминация и възпрепятстване на достъпа му и своевременно лечение в лечебно заведение; за претърпени неимуществени вреди в размер на 500 000 лева вследствие на злоупотреба със служебно положение чрез поставянето му в условия и склоняване на лишени от свобода за физическото му ликвидиране, ведно със законната лихва върху сумите от датата на предявяване на исковите до окончателното им изплащане.

Това решение е отменено с решение № 3238/ 16.03.2017г. на ВАС по адм. дело № 3634/ 2016г. като постановено при съществени нарушения на съдопроизводствените правила, формирани необосновани изводи, които са в основата на неправилното приложение на материалния закон. Делото е върнато за ново разглеждане от АССГ,

при което да бъдат отстранени нередовности на исковата молба – да се конкретизират периодите на всяка една съединена претенция за неимуществени вреди; да се уточнят претърпените неимуществени вреди по всеки един от трите иска, тъй като в исковата молба се говори общо за претърпените болки и страдания. По отношение на иска за присъждане на обезщетение за имуществени вреди е посочена необходимостта да се укаже на ищеца конкретизирането ѝ по размер; да бъде отстранено очевидно противоречие в исковата молба досежно ответника/ците, спрямо който/ито тя е насочена; да се обсъдят наведените от ищеца твърдения за конкретни нарушения на законовите и подзаконовите нормативни актове от ответника.

В постъпила в АССГ на 11.06.2012г. искова молба, конкретизирана с писмени изложения от 14.05.2013г. и 20.05.2013г. И. Г. К. е предявил срещу Главна Дирекция “Изпълнение на наказанията“ искове за заплащане на обезщетение за претърпени неимуществени и имуществени вреди в размер на 1 600 000 лева, от които:

- 100 000 лева причинени имуществени и неимуществени вреди от действия и бездействия на администрацията на затвора и изразяващи се в лошо управление и липса на контрол върху местата за лишаване от свобода за нанесената му телесна повреда в затвора;

- 500 000 лева – обезщетение за неимуществени вреди и възпрепятстване на достъпа му и своевременното лечение в лечебно заведение и

- 500 000 лева неимуществени вреди вследствие на злоупотреба със служебно положение чрез поставянето му в условия и склоняване на лишени от свобода за физическото му ликвидиране от датата на увреждането - 30.03.2011г. до предявяване на исковата молба, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от предявяване на иска до окончателното изплащане на сумите.

Претенцията се основава на следните фактически твърдения:

При постъпването си в Затвора С. ищецът е посрещнат с явна предубеденост; казано му е, че спрямо него ще се вземат превантивни мерки и е настанен в 12-та група, в която 95 % са роми, които изпълняват негласни поръчки на администрацията, пребивайки неудобните, за което се ползват с привилегии. Ежедневният психически тормоз, налаган от ромите чрез грубо и некоректно отношение към К., ескалирал, след като един късен следобед поради многобройни кражби на ищеца изчезнало кръстче – католическа броеница. Когато се отправил към старшината на 12-та група, за да го уведоми за това, ищецът получил тежък болезнен удар в задната част на главата. Прималяло му, паднал на земята и получил още удари по главата. Усетил и силни удари в областта на бъбреците, черния дроб, слабините. Нанесен му е силен удар в зоната на гърлото и сънната артерия. Това продължило около 5 минути, след което К. загубил съзнание. Опомнил се заобиколен от бойното ядро на надзорния състав. Писал нещо във връзка със случая, но няма спомен какво. Чувствал се много зле, останал два дни на легло, но никой не се интересувал от състоянието му. Социалният работник на 12-та група го заплашила с 14 дни наказателна килия. Посетил болницата в затвора, изведен е във външно лечебно заведение, окован с белезници, от което получил допълнителни болки и страдания. Във Военна болница е установено, че долната му челюст е надробена от множество счупвания. Доц. С. уведомил ищеца, че има керамична протеза тип подкова, която трябва да бъде демонтирана, за да може да се извърши хирургическа интервенция на фрактурата. Свалената протеза е поставена на К. в Л. за сумата 50 000 евро. При слагането на телените шини по оперативен начин лечението продължило 6 месеца при особени страдания. Долните зъби на ищеца били

с оголени нерви. От периода на лечение с шините и от липсата на хигиена устната му кухня миришела непоносимо. Приемал непрекъснато обезболяващи медикаменти, на системни безсънни нощи, хранел се непълноценно – по половин кофичка кисело мляко на ден. След като челюстта зараснала, но накриво, са свалени шините. По тази причина не могло да бъде монтирана обратно керамичната мостова подкова, вследствие на което и понастоящем К. търпи болки и страдания. Изпитва непоносими болки от всеки хранителен продукт, който се опитва да приеме. Въпреки непрекъснатите му оплаквания администрацията на Затвора С. не предприела действия за лечението му. И до момента на подаване на исковата молба седем пъти К. се обръщал към администрацията на затвора с искания, след като не могат да го лекуват, да го пуснат по здравословни причини, да проведе необходимото лечение за собствена сметка, но това не е сторено; не е направено предложение до прокуратурата за прекъсване изпълнението на наказанието по здравословни причини. Силните болки при опитите да приема храна принудили ищеца да започне неволна гладна стачка. Единственото действие, което се върши спрямо К., е да го поддържат с натриев хлорид и глюкоза, които обаче са с изтекъл срок на годност. Към датата на подаване на исковата молба той е изписан от болницата на затвора, изпратен е отново в 12-та група, между същите лишени от свобода, които го малтретирали.

В писмено изложение на адв. Б. от 14.05.2013г., уточнено със становище от 20.05.2013г. се сочи, че е налице пълно бездействие от страна на затворническата администрация след инцидента с нанесения спрямо ищеца побой. По силата на чл.15, ал.1, т.5 и 6 ЗИНЗС вр. чл.44, ал.1 ЗИНЗС и чл.7, т.2, б.“а“ ППЗИНЗС началникът на затвора е оправомощен да утвърждава планове за действия в особени случаи, включително да осъществява контрол върху постовата служба, организацията на охраната, състоянието и използването на охранителната техника и дейностите по реализирането на правата и задълженията на лишените от свобода. Твърди се, че по време на инцидента не е имало служители на затвора, които да предотвратят случилото се или да успеят да го прекратят своевременно преди да се стигне до сериозни наранявания. В чл.290 ЗИНЗС е предвидено надзорът и охраната в местата за лишаване от свобода да се осъществяват от надзорно-охранителния състав. Такава организация не е съществувала в Затвора С.; след инцидента не е проведено разследване, което да установи виновните за побоя лица; не са снети обяснения от свидетелите – лишени от свобода, не са изискани записите от охранителните камери в помещението, в което се е състоял инцидентът, не са разпитани постовите, които са били по това време на служба, които е следвало да осигурят спокойствието, безопасността и интегритета на лишените от свобода. Преместването на К. в друга килия след изписването му от болницата, където е прекарал 6 месеца, е немотивирано, извършено без обяснение и необходимост от осъществяването му – задължение на началника на затвора съгласно чл.60, ал.2 ЗИНЗС е със заповед да обособи отделения за настаняване на лишени от свобода, уязвими към даден момент с оглед тяхната безопасност. Напротив, К. е преместен в друга килия /№ 15/, в която са настанени част от лицата, нанесли му побоя. Не само е negliжирана предвидената в чл.120, ал.1 ЗИНЗС възможност лишеният/ите от свобода да бъде/ат изолирани в друга килия, но и пострадалото от техните действия лице е настанено в една килия с тях след изписването си от болница след 6-месечно лечение – загубил половината си тегло, в невъзможност да се храни и лекува. Чрез това противоправно действие затворническата администрация в лицето на нейния ръководител причинява

неимуществени вреди на ищеца, изразяващи се в силен психически и емоционален стрес и притеснение за живота и здравето му поради непосредствената близост на лица, извършили тежко посегателство върху телесния му интегритет.

Разпоредбата на чл.27 ППЗИНЗС предвижда, че настаняването на лишените от свобода в спални помещения се извършва от съответния инспектор по социални дейности и възпитателна работа въз основа на личностна характеристика на лишения от свобода, възможността да оказва или да се поддава на отрицателно въздействие, като при разпределението на лишените от свобода в спални помещения следва да бъде отчитано и желанието им за съвместно настаняване. К. е настанен в една килия с лицата, които са извършили побоя над него против неговата воля. В правомощията на началника на затвора по чл.46, т.3 ППЗИНЗС е да премества лишени от свобода от една група в друга при възникване на конфликти между лишените от свобода, както и с оглед безопасността на лицата в местата за лишаване от свобода. Затворническата администрация е подхождала нерационално и неадекватно, като не само не е преместила пострадалия от жестокия побой К. в друга група, но напротив, той е настанен в килия с хората, нанесли му травмите, опитите за чието лечение продължават и понастоящем.

Съгласно чл.139, ал.1 ЗИНЗС всеки лишен от свобода след постъпването му се подлага на първичен медицински преглед за оценка на общото му здравословно състояние. Но в медицинския картон на ищеца не е отразено това задължение да е изпълнено, нито са налице данни за извършен преглед на К. след преместването му. Липсват и вписвания за профилактични прегледи, флуорографски и лабораторни изследвания, за имунизации. Нещо повече, съгласно чл.139, ал.2 ЗИНЗС при установяване на следи от насилие лицето се освидетелства и се предприемат мерки за оказване на медицинска помощ, след което се докладва незабавно на съответния началник, който е длъжен да уведоми прокурора, упражняващ надзора за законност. Побоят над ищеца се е състоял на 30.03.2011г. между 17-18 ч. При претърпени травми вследствие употреба на физическа сила лекарят е длъжен да окаже незабавно медицинска помощ на пострадалото лице и подробно да регистрира причинените увреждания. В картоната на К. няма записвания за извършен последващ преглед и констатиране на моментното му здравословно състояние. Дори след жестокия побой, който му е бил нанесен от други лишени от свобода, ищецът е приет за болнично лечение едва на следващия ден – 31.03.2011г., когато, сутринта, е откаран във ВМА. Не е представен снимков материал за нараняванията на ищеца след побоя. Снимки са били направени и същите би следвало да са неразделна част от здравния картон на К.. Още преди побоя от 30.03.2011г. от страна на надзирателите/отрядните имало многократни злоупотреби. На 06.06.2010г. е претърсена килията, счупено е заключващото устройство на притежаван от ищеца куфар, като впоследствие той установил липсата на личния си златен часовник, съхраняван в куфара. Накаран бил да се съблече гол, на което се противопоставил. Протокол за претърсването съгласно чл.95, ал.2 ЗИНЗС не е съставен и не му е връчван. След подаден сигнал до прокуратурата е уведомен, че часовникът е открит, но няма да му бъде даден, защото е на съхранение при началника на затвора по съображения, че вещта станала повод за конфликти, поради което не е добре да остава у ищеца.

При приемането в затвора на лишените от свобода се предоставят карти със снимка и баркод, които служат за идентификация, пазаруване в лафката и чрез които се провеждат телефонни разговори. На К. не е издадена такава карта. Лишавайки го от

правото да разполага с тази карта, той е в невъзможност да провежда телефонни разговори и да пазарува от лафката; да се храни в столовата, поради което не може да се грижи адекватно за физическото си оцеляване. Лишен е от възможност и да ползва банкова сметка.

К. е професионален боксьор и е регистриран в Италианската боксова федерация. Между него и клуб Д. Рома е сключен договор, по силата на който са уреждани боксови срещи. Договорът му и двубоите, в които участвал, били с големи наградни фондове – обикновено над 100 000 евро. Вследствие на побоя ищецът ще бъде лишен от възможност след освобождаването му от затвора да се върне към активния професионален спорт и да реализира доходи от него.

Конкретизирани с молба-уточнение от 12.04.2017г., исковете на К. са за

1. Присъждане на обезщетение за имуществени вреди в размер на 100 000 лв, причинени от:

загуба на кръстче-католическа броеница на 30.03.2011г.;

загубена в Затвора С. зъбна протеза, поставена на ищеца в Л. на стойност 50 000 евро; счупено устройство за заключване на куфар на 06.06.2010г.

липсващ часовник

В постъпила по делото на 07.07.2017г. молба пълномощникът на ищеца сочи, че обезщетителната претенция за имуществени вреди в размер на 100 000 лв е формирана единствено за свалената и загубена в Затвора С. зъбна протеза. Дори да не била загубена, зъбната протеза е била неизползваема след нанесения на ищеца побой.

2. Обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 500 000 лв в периода 30.03.2011г. до датата на предявяване на исковата молба - трайни болки, страдания и физически дискомфорт в резултат от счупване на долна челюст в областта на 45 и 46 зъби с разместване на фрагментите и счупване на долна челюст в ляво с разместване, което е последица от лошо управление и контрол в затвора и е свързано с допускането на побой спрямо ищеца с причиняване на средна телесна повреда от други лишени от свобода; А лошото управление и контрол в затвора се изразяват в:

първо, липса на служители на затворническата администрация, които да предотвратят инцидента или да успеят своевременно да го преустановят;

второ, след инцидента не е проведено адекватно разследване от страна на затворническата администрация, което да установи виновните за побоя лица;

трето, липсват постова книга и писмен рапорт на постовия, който е бил на смяна по време на инцидента; не са събрани обяснения от очевидци на инцидента;

четвърто, липсват записи от охранителните камери, разположени в помещението, където се е състоял побоят;

3. Обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 500 000 лв в периода от 30.03.2011г. до датата на предявяване на исковата молба, изразяващи се в болки, страдания, физически дискомфорт, депресия, унижение, непълноценен живот, невъзможност да се храни, драстична загуба на тегло в резултат на дискриминация изолиране в наказателна килия без излизане на работа за срок от 14 денонощия – Заповед № 249/ 28.04.2011г. – наказание, наложено единствено на К. след побоя и възпрепятстване на достъп до своевременно лечение. След множество искания, отправени до администрацията на Затвора С., на 10.11.2010г. К. отново получил отказ за прекъсване изтърпяване на наказанието. Прекъсване на наказанието с цел лечение за първи път е разрешено с писмо на СГП от 20.09.2012г., в рамките на висящото исково производство.

4. иск за обезщетение на неимуществени вреди в размер на 500 000 лв, изразяващи се във физически дискомфорт, депресия, страх за живота, усещане за непълноценен и нездравословен начин на живот, унижение на човешкото достойнство поради злоупотреба със служебно положение и склоняване на лишени от свобода към физическото му ликвидиране за периода 31.03.2011г. до датата на исковата молба. Ищецът е преместен в друга килия, различна от тази, в която е прекарал 3 години и половина /№ 17/, в друго помещение /килия № 15/, в която са настанени част от лицата, нанесли му побоя.

Върху всеки от обективно съединените искове се претендира законната лихва от датата на исковата молба до окончателното изплащане на всяка от главниците.

В писмен отговор от 12.05.2017г. ответникът, Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, не отрича допустимостта на предявените искове, но поддържа тяхната неоснователност с аргумент, че не са приложени писмени доказателства за обстоятелствата, на които те се базират. К. не сочи какви факти ще доказва, въз основа на какви доказателства, които да установяват незаконосъобразните актове, действия и бездействия на органи на държавата или длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. Не са конкретизирани действията и бездействията, предизвикали вредоносния резултат; няма класификация на вредите, в какъв обем и интензитет, от кое действие/бездействие/акт са пряк резултат.

В съдебно заседание процесуалният представител на ответника моли исковите да бъдат отхвърлени като неоснователни и недоказани и претендира юрисконсултско възнаграждение.

В писмено становище по чл.149, ал.3 ГПК вр. чл.144 АПК се подчертава, че във връзка с инцидента от 30.03.2011г. от администрацията на Затвора С. и ГДИН са предприети всички възможни, адекватни, необходими, достатъчни и навременни мерки, съобразени с вменените от закона задължения и в рамките на своите правомощия – полицаи М. Х. е реагирал веднага щом е чул силни викове от коридора на 12-та група, пост № 13, проверил е какво се случва, незабавно е докладвано на Д. и по негова заповед е формирано бойно ядро и отрядът е затворен без да са ползвани физическа сила или помощни средства. Ищецът и Нешо Е. имали видими наранявания и са конвоирани до болницата на Затвора за медицински преглед; Снети са обяснения от К. и посочения лишен от свобода; изпратени са материали на СРП за преценка с оглед образуване на предварително производство, образувана е преписка № 21520/ 2011г., прекратена с резолюция от 16.05.2011г.

Не били ангажирани доказателства, че след преместването на К. в килия № 15 там са настанени част от лицата, нанесли му побоя, респ. не е доказано нарушение по чл.46, т.3 ППЗИНЗС. Не се установило и той да е възпрепятстван в достъпа си до своевременно лечение в лечебно заведение – настанен е в ХО на СБАЛПС С., лекуван е в ЛЧХ на Стоматологичния факултет, където целостта на костта на долната челюст е възстановена, но се налага да се сваля мостът, който вече не изпълнявал функциите си поради променена морфология. След като е установено, че поставянето на нов мост струва значителна сума и не се поема от НЗОК ищецът, който не разполага с такава, започва протестни действия – гладна стачка, в който период е поддържан с водно-солеви разтвори. Поради влошеното му състояние след

уговорено лечение в Клиниката по дентална медицина с доц. Й. от 12.12.2011г. е съставен протокол за прекъсване на наказанието по чл.447, т.3 НПК от ЛКК при СБАЛЛС С. на 07.12.2011г., но прекъсването на наказанието не е одобрено от Прокуратурата. На ищеца многократно е предлагано да бъде хоспитализиран, но той е отказвал, поради което вливанията са му правени амбулаторно в приемния кабинет на болницата. При постъпването му във ВО на СБАЛЛС С. от 23.03.2012г. е констатирано подобряване на състоянието му. Според ответника от показанията на свидетелите не се установяват твърдените душевни състояния на ищеца, тяхната продължителност и причините, които са ги породили – касае се за обстоятелства, чието установяване налага приобщаване на специални знания от областта на медицината. Показанията на свидетелите не следвало да се ценят поради качеството им на лишени от свобода, за които е нормално да таят неприятни впечатления от пенитенциарната система.

Прокурорът от СГП дава заключение за неоснователност и недоказаност на искове.

От фактическа страна се установява:

В Докладна записка от 30.03.2011г. М. Х., пост № 13, 12-та група при Затвора С., излага, че на същата дата в 19,45 ч чул силни викове от коридора на 12 група, пост №13, отишъл до решетката с КО и видял голямо струпване на лишени от свобода. За случилото се докладвал незабавно на Д. и по негова заповед е сформирано бойно ядро и отрядът е затворен без да се ползват физическа сила и средства за отбрана. След разпръскването на лишените от свобода се оказало, че И. К. и Нешо Е. имат видими наранявания по лицевата част на главата, двамата били конвоирани до болницата на затвора за медицински преглед.

В писмени обяснения, приложени към цитираната докладна записка, които не носят подпис и дата, ищецът сочи, че на 30.03.2011г. в 19,30 ч видял собствения си католически кръст у Нешо от 8-ма килия и му казал да отидат до старшината, за да видят как личната му вещ се е озовала у другия лишен от свобода. Нешо казал нещо на висок глас, след което К. не си спомня нищо, освен, че е имал болка в областта на черепа.

Към същата докладна записка са приложени и обяснения на Нешо Г. Е., според които 2 месеца по-рано той намерил в коридора медальон, който държал закачен на леглото си. Впоследствие се оказало, че вещта е на лишения от свобода И., с който са в приятелски отношения. Е. не очаквал да се стигне до дотам и съжалева за постъпката си и за това, което се е случило с И..

На 30.03.2011г. Нешо Е. съставил и пояснение по повод случилото се, в което изложил, че същия ден К. /боксьорът/ дошъл при негов съкилийник, седнал на неговото легло. Е. знаел, че „едно медальонче, което намерил“, е на ищеца. К. взел медальончето и побягнал навън към коридора. Е. го настигнал, ударил го, паднал, но изгубил съзнание и не помни нищо повече.

В медицинско направление № 1110 на д-р Т. от 30.03.2011г. са отразени увреждания на К. – контузио капитис, хематом в областта пред ляво ухо, единични драскотини по темето. По негови думи е бутнат на земята и е удрял или настъпван. Не е губил съзнание. Обективно – адекватен, контактен,

запазени зенични реакции; единични драскотини по темето, подуване в областта пред ляво ухо, болка при затваряне на долна челюст. Без данни за фрактура. За консултация със стоматолог на 31.03.2011г.

В медицинско направление № 1111, издадено от д-р Т., е отразено по отношение на Нешо Г. Е.: контузио капитис в областта на ляво слепоочие и лява скула. По негови думи е ударен с ръка от друг лишен от свобода. Не е губил съзнание. С болки на описаното място. Обективно – адекватен, контактен, хематом в областта на лява скула и лява вежда. Без данни за комоцио.

На 18.04.2011г. инспектор социални дейности и възпитателна работа на 12-та група в Затвора С. съставил докладна записка във връзка с такава от 31.03.2011г. от пол. М. Х. и извършена обстойна проверка. В нея е изложено, че на 30.03.2011г. в 19,45 ч на пост № 13 /12-та група/ полицаи Х. чува силни викове, идващи от вътрешността на коридора, където той констатира голямо струпване на лишени от свобода. За случая е докладвано на Д. и по негова заповед е формирано бойно ядро, което прибира лишените от свобода по стаите. При направения оглед е констатирано, че К. и Е. имат видими наранявания по лицевата част на главата. По нареждане на Д. двамата са конвоирани до СБАЛПС за медицински преглед. От взетите писмени обяснения в хода на проверката и проведените разговори с К. и Е. се установило, че двамата влизат в конфликт, при който стигат до саморазправа. От медицинските направления е видно, че К. е с хематом в областта на ляво ухо и натъртвания по тялото, а Е. има хематом в областта на ляво слепоочие и лява скула. Във връзка с изложените данни е аргументирано предложение двамата лишени от свобода да бъдат наказани.

Със Заповед № 249/ 28.04.2011г. началникът на Затвора С. наложил на затворника от 12-та група К. дисциплинарно наказание - изолиране в наказателна килия без излизане от работа за срок от 14 денонощия и на основание чл.107, ал.1 от ЗИНЗС отложил изпълнението на наказанието за срок от три месеца. Приетата от органа фактическа обстановка в акта е следната: на 30.03.2011г. в 19,45 ч в 12-та група в дъното на коридора е констатирано струпване на лишени от свобода. По нареждане на Д. е сформирано бойно ядро, което прибира лицата по стаите. При направения оглед са установени наранявания на К. и Е., които са влезли във физическа саморазправа помежду си. Двамата са конвоирани до СБАЛПС за преглед. Затворникът е изслушан от комисията на 21.04.2011г. С действията си е нарушил чл.96, т.3 и чл.97, т.4 ЗИНЗС.

По делото е приложена Епикриза на ищеца, постъпил на 11.04.2011г. в ХО СБАЛПС, изписан на 22.07.2011г. с диагноза сложна затворена фрактура билатерална на долната челюст с дислокация на фрагментите.

В докладна записка с дата 23.11.2011г. на директор на МЦ към Затвора С. е отразено, че К. е в увредено общо състояние, значителна загуба на телло, обща отпадналост и безсилие, но със сравнително стабилна хемодинамика и може да се придвижва самостоятелно. Същия ден отново е изпратен в болницата, за да му се влеят две системи с водно-солеви разтвори за стабилизиране на състоянието и възстановяване

В епикриза, изготвена от лекари във вътрешно отделение при СБАЛПС С. е

отразено стационарно лечение на ищеца в периода 27.03.2012г. – 04.04.2012г., приет в отделението с изразен консумативен синдром вследствие на стара фрактура на мандибулата. В резултат на проведеното лечение болният постепенно е захранен, с добра хемодинамика и без съществени оплаквания. Изписан е с препоръка да остане на течено-кашева храна.

Според съставена на 15.05.2012г. от директора на МЦ при Затвора С. докладна записка на ищеца е нанесен побой в битовите помещения на групата от други лишени от свобода през м. април 2011г. и /той/ имал многофрагментна фрактура на долната челюст. Настанен е в ХО на СБАЛЛС С. и е лекуван в ЛЧХ на Стоматологичния факултет. Целостта на костта на долната челюст е възстановена, но се наложило сваляне на моста, който вече не изпълнявал функцията си поради променена морфология. Изработването и поставянето на нов мост струва значителна сума и не се поема от НЗОК. Лишеният от свобода не разполагал със сумата, поради което започнал протестна реакция – гладна стачка през м. септември и в следващите 2 месеца състоянието му се влошило значително. През м. ноември К. прекратил гладната стачка, но не можел да се храни поради силната болка. Поддържан е със системи – водно-солеви разтвори венозно периодически.

След уговорено лечение в Клиниката по дентална медицина с доц. Й. от 12.12.2011г. е съставен протокол за прекъсване на наказанието по чл.447, т.3 НПК от ЛКК при СБАЛЛС С.. Прекъсването на наказанието не е одобрено от Прокуратурата. Състоянието на К. се влошило – бил с изразен консумативен синдром, прилошавания, световъртеж и хипотония вследствие затрудненото хранене. Многократно му е предлагано да бъде хоспитализиран, но той отказвал и вливанията му са правени амбулаторно в приемен кабинет на болницата. Приет е във ВО на СБАЛЛС С. на 23.03.2012г., постепенно е захранен и състоянието му значително се подобрило – добра хемодинамика, без оплаквания. Впоследствие започнал да се храни с течено-кашева храна. Проблемът със зъбния статус – изграждане на зъби и изработване на нов мост е финансов и ако разполага със средства, може да се реши в Клиниката по лицево-челюстна хирургия в Стоматологичния факултет или в ЛЧХ на Военна болница.

Според писмо рег. № 2884/ 05.06.2013г. на началника на Затвора С. записи от охранителните камери от инцидента на 30.03.2011г. не могат да бъдат предоставени, тъй като такива се съхраняват един месец, след което се изтриват автоматично и записват отново.

А. С., лишен от свобода, разпитан в осз на 06.11.2012г., познаващ ищеца отпреди близо две години, споделя, че К. е бит от затворници, предимно роми; по-късно свидетелят разбрал, че се касаело за някакво кръстче, отнето от ищеца. С. се опитал да „отърве“ К. и успял. Последният бил в болница, върнал се с опаднали зъби и счупено „чене“. По време на сбиването ищецът бил продължително време на земята. Отвън имало доста хора, 7-8 души, но никой не влязъл да помогне. На С. било известно, че преди побоя К. упреквал отрядната Д., че тя не се интересува какво се случва с него. Администрацията не му помогнала. Ищецът и още един лишен от свобода били наказани. К. е преместен в килията, в която му е нанесен побоят – 15-та.

При разпита си на 14.05.2013г. А. С. сочи, че е очевидец на инцидента и лично е спасил К. – излязъл, развикал се. Постовите стояли зад решетката, не реагирали и наблюдавали побоя. Свидетелят не е разпитван за инцидента. След него ищецът е преместен в друга килия при човека, участвал в побоя. К. ходел до управата и искал да бъде преместен в друга килия и да му върнат вещите, но това не е сторено. К. не бил конфликтна личност.

Н. Г., лишен от свобода, разпитан в осз на 06.11.2012г. сочи, че инцидентът е станал поради кражба на кръстче на ищеца, който отишъл да си го поиска от друг затворник. При побоя е счупено „ченето“ на К., който бил в болница около 6 месеца, след което се прибрал в инвалидна количка, бил на системи. Веднага след побоя ищецът се върнал в килията, но се надул целия и на другия ден по спешност е настанен в болница, от където се върнал отслабнал с 20-25 кг. Настанен е в килията за около 30 минути, след което, без да му е дадена възможност да вземе вещите си, е преместен в килията, в която се намирали участниците в побоя /№ 15/. Друг пострадал освен ищеца от побоя няма. В коридора не е имало старшини, по преценката на свидетеля все едно било скалъпено всички да изчезнат. К. е преместен против волята си в 15-та килия.

При разпита си на 14.05.2013г. Г. сочи, че непосредствено е възприел инцидента, по време на който в коридора не е имало постови, такива се появили след като той приключил; започнали да свирят със свирки и пуснали звънеца, за да се прибират лишените от свобода в килиите. Разпит на очевидците не е провеждан, така било и при други случаи. По принцип наказания се налагат на тези, които са пострадали от побой. К. след инцидента не можел да се храни нормално. При преместването му в друга килия не му е дадена възможност да вземе вещите си – дрехи, телевизор, прибори, цялото обзавеждане в килията.

К. К., лишен от свобода, разпитан в осз на 14.05.2013г., възприел непосредствено инцидента, сочи, че побоят е нанесен от „много момчета“. Преди това К. се качил на покрива на затвора, за да протестира. Тогава много хора го намразили и решили да му отмъстят. Ищецът заявявал открита позиция относно нарушаване на правата на лишените от свобода от затворническата администрация. След инцидента К. бил много зле, докаран е в инвалидна количка. Преместен е в друга килия – 15-та без да му бъде дадена възможност да вземе личните си вещи. По време на побоя не е имало постови, служителите дошли след половин час. Принципно за ставащите в затвора побои не се води разследване, а служителите от администрацията помежду си решават кой да бъде наказан и кой – не. Дори има случаи да се наказва самият потърпевш. Във връзка с конкретния инцидент не е имало разпити на свидетели. След връщането на К. от болнично лечение той бил много зле – не могъл да се храни, да ходи, бил много отслабнал. Според свидетеля тези, които нанесли побоя на К., били в 15-та килия, в която той е преместен.

Я. В., лишен от свобода, познаващ ищеца от много години, разпитан в осз на 14.05.2013г. споделя, че е виждал К. много често, когато отивал към болницата. Свидетелят не знаел подробности, но по-късно разбрал, че ищецът е обявил гладна стачка, че е бил пребит, че долната му челюст е

зараснала накриво, че не може да се храни и започнал да гладува. Когато били в болницата заедно, разбрал от лекарите, че няма как да му сложат протезата, защото челюстта му и зараснала накриво, от развалените зъби по цяла нощ не е спал, от приемането на храната е изпадал в страшни болки, като на него не са му давали различна храна/ пасирана, банки и глюкоза с изтекъл срок и това време е продължило около месец, бил е много отслабнал, жълт и едва се е движел, ползвал инвалидна количка. Наблюдението на В. е, че животът на ищеца представлявал „едно страдание“.

Стоян Димитров, лишен от свобода, познаващ ищеца от 2009г., а от 2011г. в приятелски отношения с него, разпитан в осз на 14.05.2013г. сочи, че след побоя през пролетта на 2011г. К. е станал „половин човек“. Преди това бил атлетичен, тренирал с гири, набирал се на лост, боксира се и бил доста жизнен. След това станал кожа и кости, брадясал, фъфлещ, движел се приведен, не се хранел с останалите затворници, пускал жалби до администрацията на затвора за откраднатия му багаж. Преместен е в друга килия без да му дадат възможност да вземе багажа си.

Е. Т. А., директор на Медицински център в Затвора - С., разпитан в осз на 11.06.2013г., излага, това е местоработата му от 15 и половина години, познава ищеца от 2001г., когато той станал известен с проведената стачка и с качването на покрива на затвора. К. посещавал медицинския център когато се е налагало поради вирусни инфекции, главоболие. След инцидента А. констатирал, че се налагала хоспитализация на ищеца, който бил с фрактура на долната челюст. Лекуващите лекари по повод получената фрактура на долната челюст са стоматолозите при Медицинския център на затвора – д-р Н. и д-р Г.. В периода след фрактурата ищецът е настанен в хирургично отделение с оглед зарастване на костта. Предвид невъзможността да приема твърда храна се наложило да му се вливат водно-солеви разтвори – натриев хлорид, глюкоза, рингер, за да го поддържат в зависимост от данните на картината от показателите. Запитан на какво се дължи променената морфология на долната челюст на К., свидетелят сочи, че въпросът не е от неговата компетентност, а на лицево-челюстен хирург. Променената морфология може да се дължи на променената структура на челюстта. Вследствие на фрактурата има леко разместване. А. не е запознат дали протезата, която е била на ищеца К. и впоследствие изчезнала, е открита. Лечението в острия стадий не е осъществявано в медицинския център, дори не в болницата на Затвора-С., а в лицево-челюстна хирургия, в Стоматологичния факултет, който се намира до ВМА. След това проблемът с протезата е стоял пред колегите му в стоматологичния кабинет. Д-р Г. казала на свидетеля, че /протезата/ не е останала при нея и я е върнала на ищеца. Напротив, ищецът сочел, че по негов спомен протезата е останала при д-р Г.. А. не знае какво се е случило. Към датата на разпита на свидетеля в осз на 11.06.2013г. К. не разполагал с изкуствено чене на долната челюст, не може да има нормална захапка и затова за целия период от време, когато той е имал проблеми с това хранене, А., както и колегите му в хирургичното отделение, са се стремили да му осигурят най-добрия възможен начин за поддържането на теглото и за храненето. Свидетелят е разговарял със служителите в кухнята да осигурят на ищеца храна, която може да поглъща.

М. К. Х., надзирател в Затвора С., разпитан като свидетел на 24.09.2013г. сочи, че му е известно, че на К. е нанесен побой, но не е присъствал на инцидента, нито знае подробности. Свидетелят не познава ищеца лично, известно му е, че К. е имал проблеми като „дадената ситуация“; написал е докладна записка въз основа на събраните обяснения от другите лишени от свобода.

В. Ж. Н., работеща в стоматологичния кабинет на Затвора С., разпитана в осз на 24.09.2013г. споделя, че контингентът от пациенти е 500 души, не познава ищеца дори по физиономия и няма спомен да я е посещавал. Принципно, когато някому се изработват протези/мостове, те не се съхраняват при затворника, а има движение между стоматолога и зъботехническата лаборатория. Лишените от свобода нямат достъп до медицинските си картони.

М. Д. Й., лекар ординатор в медицинския център на Затвора С., разпитана в осз на 24.09.2013г., споделя, че й е известен побоят спрямо К. от сутрешен рапорт, където е съобщено случилото се предходния ден, но не тя е извършила преглед на ищеца при приемането му и не й е известно какво е било състоянието му към този момент. Впоследствие, след като е изписан от болницата, ищецът имал проблеми с храненето, дори обявил гладна стачка. Когато се влошили показателите му, които са лабораторни, са му назначили вливания на глюкоза и водни разтвори, за да го поддържат. Направена е течно-кашова диета, специална за лица без зъби. Храната се осигурява от кухнята на затвора, а не от медицинския център, но К. не се е хранил, защото е имал болки в долната челюст.

В. И. Г., стоматолог в Затвора С., разпитана в осз на 24.09.2013г., сочи, че й е известна травмата на К. вследствие на побой. След като се установило, че той има двустранна фрактура на долната челюст и че в затвора не може да му се осигури нужното лечение, тя го насочила към факултета по дентална медицина при Медицинска академия. Там той е консултиран, установена е фрактурата, плануван е за медицинска интервенция и втори път е изведен, за да се осъществи последната. Първия път след побоя по преценка на Г. ищецът е консултиран в С. ЛЧХ С., изведен е от затвора с медицинско лице; върнат е в затвора, насрочена му е операция, която е извършена. Не му е поставена зъбната подкова на долната челюст, защото се прави остеосинтеза и пациентът трябва да представи предишна конструкция, а той отишъл без такава. Вследствие на побоя челюстта му е счупена и свидетелката няма представа къде е конструкцията. Когато тя извела К. за медицинска интервенция, той бил без конструкцията. Медицинските специалисти в Затвора нямат задължение да съхраняват протезна конструкция, която е работена преди години и в даден момент е извън устата на пациента.

И. Й. Д., служител на Затвора С., разпитана в осз на 24.09.2013г., споделя, че познава ищеца като член на групата, на която тя била инспектор социални дейности и възпитателна работа и знае за побоя, който е нанесен на К., не е възприела лично инцидента и не й е известно ищецът да е докладвал за изгубени вещи. Жалбите на лишените от свобода могат да се предават лично на инспекторите, да бъдат поставени в кутията на началника или да бъдат адресирани до външна институция. Някои от тях, които се предават на инспекторите, не се завеждат, но се взема отношение по всяка жалба.

Сбиванията в затвора не са честа практика.

Показанията на 11-те свидетели, 5 от които лишени от свобода, а 6 – служители на ответника, кореспондират помежду си относно инцидента, по повод на който ищецът е получил увреждания на здравето – С., Г., К., В., Д. от една страна, А., Х., Й., Г. и Д. /с изключение на В. Н./ от друга, са категорични, че на К. е нанесен побой. При това те не говорят за саморазправа между него и Е., а сочат, че именно ищецът е бит. Всеки от тях възпроизвежда личните си възприятия – така петимата лишени от свобода имат непосредствени впечатления от случилото се – К. и С. са единомислещи, че са очевидци на инцидента, а останалите имат впечатления от състоянието на ищеца в периода непосредствено след него. Ето защо въпреки положението им на лица, намиращи се в условията на изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ наред с ищеца, споделеното от тях не следва да се игнорира. За разлика от техните показания, тези на св. М. Х. са твърде общи и в ярък контраст с докладната записка от 20.03.2011г., въз основа на която са съставени всички приети по делото писмени доказателства, относими към инцидента, в която същият е категоричен, че е чул силни викове от коридора на 12-та група, пост № 13, видял голямо струпване на лишени от свобода и незабавно докладвал на дежурния главен надзирател, по чиято заповед е формирано бойно ядро. Показанията на лишените от свобода С., Г., К., съответстват и на писмените доказателства, касаещи инцидента – докладна записка на Х. и обясненията на К. и Е. като единствени писмени източници с дата 30.03.2011г., съдържащи информационни следи за случилото се; липсват писмени обяснения на /други/ очевидци, отсъстват и данни да е проведено допълнително проучване на детайлите относно инцидента – причина, повод, конкретни действия на участниците в него. Така в докладна записка от 18.04.2011г. на ИСДВР на 12-та група в Затвора С. декларативно се сочи, че е извършена „обстойна проверка“, но съдържанието ѝ показва само, че е възпроизведена докладната на полицаи Х. без да се позовава на допълнително събрани сведения. По изложените съображения съдът цени показанията на двете групи свидетели като непосредствени, кореспондиращи помежду си и с писмените доказателства по делото в разгледаните части.

Според писмо на прокурор от СРП /л.196 от адм. дело № 5645/ 2012г./ с оглед получени материали за преценка с оглед образуване на предварително производство срещу лишените от свобода И. К. и Нешо Е. е образувана пр. пр. № 21520/ 2011г. по описа на СРП, прекратена с резолюция от 16.05.2011г. поради липса на данни за извършено престъпление от общ характер.

В Инструкция за задълженията на пост № 13 е посочено, че постовият надзирател поддържа визуална връзка с постове № 3, 14,15, 16 и 17 и телефонна с дежурната част чрез диспечерски телефон. Подчинен е на дежурния главен надзирател и командира на отделение; в т.3 е предвидено, че той е длъжен да знае оперативната обстановка в района на поста и при изменение своевременно да докладва на ръководството; да знае всеки момент броя на охраняваните лишени от свобода и местонахождението им и да ги проверява периодически; да познава опасните за бягство лишени от свобода, лидерите и да следи за тяхното поведение; според т.8 е предвидено задължението му при необходимост да влиза в групата да прави това с още

един полицаи, като преди това са затворени всички спални помещения.

По делото е приобщена Заповед № Р 79/ 08.06.2007г. на началника на Затвора С. относно въвеждане в експлоатация на трафикационна система К., в която е предвидено снабдяване на лишените от свобода с карти по тяхно искане.

Според заключението на СМЕ /на вещото лице не е представена нова рентгенография към момента на изготвяне на заключението/, но видимо при прегледа на К., долната челюст е заздравяла след нанесената средна телесна повреда - множество счупвания на долната челюст, челюстта е възстановена, но не и дъвкателната функция, тъй като не са възстановени изпилените и липсващи зъби поради сваляне на протезната конструкция при травмата и лечението, като лечението не е проведено поради липса на средства у ищеца. Изпилените зъби са с кариозни дефекти, силно болезнени при термични и други дразнения, липсва нормална захапка, налице е невъзможност за хранене. В медицинската документация не е отразено каква е била свалената при оперативното наместване на счупената долна челюст мостова конструкция и тя най-вероятно е била от металокерамика, тъй като и горните зъби са били с металокерамична конструкция и при нормално заздравели фрагменти и възстановени функции на дъвчене и естетика, няма пречка ищецът да упражнява контактни бойни спортове. В съдебно заседание вещото лице пояснява, че първоначалното лечение на ищеца във Факултета по дентална медицина - Лицево-челюстна хирургия, е проведено адекватно и там наместването е извършено, защото фрактурите са множество на брой, фиксирана горна и долна челюст и всъщност в това се изразява първоначалното лечение.

Заключението на допълнителната СМЕ е в насока, че рентгенови снимки след побоя и по време на лечението на челюстта на ищеца по делото няма, но от рентгенографията от 06.03.2014г. е видно, че счупванията на долната челюст са заздравели, но не са свалени телените лигатури, фиксиращи счупените фрагменти и при операцията за наместването им и се виждат изпилени зъби в долната челюст. От тази рентгенография се виждат телените лигатури, което показва местата на счупване при инцидента - вляво в областта зад и над ъгъла на долната челюст и дясно в областта на 45 и 46 зъби. Съгласно медицинската документация по делото и епикризи от СБАЛЛЧХ, проведени са лечебни дейности, протекли с гладък следоперативен период/ по отношение на наместване на фрагментите. При интраорален преглед се вижда, липса на нормална оклузия/ захапка /има ръбцова захапка в дясната част, не може да се каже дали това състояние е преди или след счупването или се е случило по време на инцидента. Лечението е с ортодонтски методи, а ако това не може да възстанови нормалната захапка, то корекцията може да се извърши чрез кръвна репозиция.

Необходимо е изчистване на всички кариозни дефекти /възможно е да е необходимо и кореново лечение при някои зъби/ и след нормализиране на захапката се пристъпва към възстановяване на изпилените и липсващи долни зъби с мостова конструкция, която е най-добре да е металокерамична. Всички изброени интервенции са съпроводени с болки и се извършват под анестезия. Поставя се предварително изработена временна конструкция, която да

намали болките и дискомфорта по време на лечението. Денталните лекари са свободни да определят цените си, поради което средни цени не могат да се посочат. Времето за лечение зависи от евентуални усложнения, от натовареността на лечебното заведение, но в рамките на 2-3 месеца може да приключи. За възстановяването на нормалния зъбен статус е необходимо да се направи металокерамична мостова конструкция в зависимост от ценоразписа на всеки дентален лекар.

В производството по чл.226 АПК е прието заключение на СМДЕ, което се цени от съда като компетентно, точно и професионално изготвено, което е в насока, че от медицинските данни от извършените клинични прегледи и рентгеново изследване към 27.02.2014г. и 03.06.2014г. на ищеца е видно, че е необходимо протезиране на долната челюст с неподвижна мостова конструкция протеза от вида подкова, обхващаща наличните естествени зъби като мостоносители първи, втори, четвърти и осми зъби в дясно и първи, втори, трети, четвърти, пети и осми зъби в ляво и възстановяване по изкуствен начин на липсващите зъби, а именно пети, шести и седми в дясно и шести и седми в ляво. В Б. не са фиксирани минимални и максимални цени на денталните услуги. По средно-установена за страната ценова листа преглед с изготвяне на лечебен план – от 30 лв до 50 лв в зависимост от изпълнителя дентален лекар, специалист по протетична дентална медицина или хабилитирано лице; актуално рентгеново изследване /ортопантомография/ 30 лв.

Протезна мостова конструкция от металокерамика от 200 лв до 300 лв за брой, в конкретния случай стойността на ортопедичното лечение за 16 бр металокерамични елементи е в ценови диапазон от 3260 лв до 4880 лв.

В затворническото досие на К. касаещи исковия период книжа са молбата на ищеца с дата 26.04.2011г. до началника на Затвора да му бъдат предоставени записи от охранителните камери за наблюдение на коридора на 12-та група за дата 30.03.2011г. от 18,00 до 20,00 ч., върху която е налична резолюция той да бъде уведомен, че въпросните записи са за служебно ползване.

С писмо от началника на Затвора № 1867/ 27.04.2011г. на основание чл.102 ППЗИНЗС са изпратени материали за преценка с оглед образуване на предварително производство срещу К. и Е., влезли във физическа саморазправа помежду си на 30.03.2011г. СРП е уведомена, че на двамата са наложени наказания, спрямо Е. - забрана за участие в колективни мероприятия за срок от 3 месеца.

С писмо № 21520/ 27.05.2011г. прокурор от СРП уведомява ответника и Затвора С., че по повод постъпилите материали от Затвора С. е образувана пр. пр. № 21520/ 2011г. по описа на СРП, прекратена с резолюция от 16.05.2011г. поради липса на данни за извършено престъпление от общ характер.

В досието се съдържа и молба от К. с дата 12.07.2011г. с правно основание чл.447, т.3 НПК поради критично здравословно състояние, невъзможност да се храни, драстична загуба на тегло; Постановление от 22.07.2011г. на градски прокурор на СГП, обективизиращо отказ да бъде прекъснато изпълнението на наказанието, потвърдено с постановление от 19.08.2011г. на АП С..

На 19.09.2011г. началникът на Затвора С. уведомява СГП на основание чл.121, ал.2 ЗИНЗС, че ищецът е обявил гладна стачка. Декларация в този

смисъл е подписал К. на 15.09.2011г. Налични са доклади на служители на Затвора С., че ищецът отказва да приеме храната си в периода 15.09.2011г. – 10.10.2011г.; за периодите 11.10.2011г. – 28.10.2011г.; в периода 29.10.2011г. – 21.12.2011г., медицинска справка от директора на МЦ на Затвора С. с дата 07.10.2011г., според която лишеният от свобода е с добри хематологични показатели – нормални стойности на пулс и артериално налягане; няма данни за кетоацидоза и ацетон в урината, а при необходимост ще му бъде предложена хоспитализация в СБАЛПС; медицинска справка от 31.10.2011г. от д-р Й., според която състоянието му се следи периодично както клинично, така и лабораторно. До датата на съставяне на справката той е с добри хемодинамични показатели – нормално кръвно налягане, пулс, лабораторните изследвания са в норма.

С постановление от 09.12.2011г. на градски прокурор на СРП /потвърдено с постановление на АП С. от 27.01.2012г./ е отказано прекъсване на изпълнението на наказанието на ищеца, който депозирал искане с такава насоченост и на 01.12.2011г. /постъпило в СГП на 05.12.2011г./, във връзка с което е съставен Протокол на ЛКК № 133/ 07.12.2011г., съдържащ предложение да бъде прекъснато изпълнението на наказанието за срок от 1 месец за постъпване в Клиниката по дентална медицина съобразно уговорката с доц. Й., който на 29.11.2011г. дал мнение за лечебен план в три етапа – лечение на съществуващи зъби и зъбопротезиране, последното би възлязло на около 4800 лв.

На 22.12.2011г. ищецът се обърнал към началника на Затвора С. с искане да бъде приет и изслушан във връзка със здравословния си проблем.

Искане за прекъсване изпълнението на наказанието е депозирано от К. и на 20.01.2012г. С постановление от 23.02.2012г. на градския прокурор на СГП е отказано.

На 30.03.2012г. ищецът се обърнал към началника на Затвора С. с искане да бъде преместен в болницата поради нужда от квалифицирана медицинска помощ – приет е в вътрешно отделение. На 20.04.2012г. е изготвена медицинска справка от д-р А., според която след отказа да бъде прекъснато изпълнението на наказанието от 09.12.2011г. състоянието на К. е влошено – изразен консумативен синдром, прилошавания, световъртеж и хипотония вследствие затруднено хранене. Многократно му е предлагано да бъде хоспитализиран, но поради отказите му вливанията са правени амбулаторно в приемния кабинет на болницата. Съгласил е да бъде приет във вътрешното отделение от 23.03.2012г., където постепенно е захранен и състоянието му значително се подобрило – добра хемодинамика, без оплаквания. Към момента се харни с течна-кашева храна. Проблемът със зъбния му статус – изграждане на зъби и изработване на нов мост е финансов, ако К. разполага със средства, той може да бъде решен в Клиниката по лицево-челюстна хирургия в Стоматологичния факултет или м ЛЧХ на Военна болница.

С писмено изложение със заглавие „декларация“ с адресати началника на Затвора и ГДИН с дата 05.04.2012г. К. поискал да бъде настанен в единична килия в първа група. В писмо от 18.04.2012г. главният директор на ГДИН указва на началника на Затвора С., че изолацията по чл.120, ал.1 ЗИНЗС се прилага при наличието на определени предпоставки, които в разглежданата

ситуация не са налице. Ищецът е запознат с писмо на цитирания орган, съдържащо описание на ситуацията с инцидента и проведеното лечение, като отразил, че нищо от описаното в него не отговаря на истината.

В медицински справки от 15.05.2012г. и от 12.06.2012г. директорът на МЦ при Затвора С. възпроизвежда констатациите и изводите по предходните такива. Те са изготвени по повод на жалба от К. с дата 24.04.2012г. до министъра на правосъдието, съдържаща твърдения за проявени от администрацията на Затвора С. „терор“, „репресия“, които го подтикват към бавна и мъчителна смърт.

Останалите писмени доказателства, налични в затворническото досие на ищеца, следват по време датата на постъпване на исковата молба в АССГ.

Административен съд София-град, след като обсъди доводите на страните, като прецени събраните при новото разглеждане на делото доказателства в изпълнение на задължителните указания на ВАС по приложението на процесуалния закон, намира за установено следното:

Във фактическия състав на отговорността на държавата по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ се включват следните елементи, посочени в чл.4 от ЗОДОВ, който се прилага субсидиарно предвид чл.203, ал.2 АПК: незаконосъобразен акт, отменен по съответния ред /освен ако се твърди, че е нищожен/; действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата, при или по повод изпълнение на административна дейност; вреда от такъв административен акт и причинна връзка между постановения незаконосъобразен акт, действие или бездействия и настъпилия вредоносен резултат, като доказателствената тежест да проведе пълно и главно доказване е за ищеца /чл.154, ал.1 ГПК, вр. чл.144 АПК/.

При липсата на който и да е от елементите на посочения фактически състав не може да бъде ангажирана отговорността на държавата на основание чл.1 от ЗОДОВ.

В изпълнение на указанията в отменителното решение и отстраняване на нередовности по исковата молба приетите за разглеждане по делото искове са за:

1. Обезщетение за имуществени вреди в размер на 100 000 лв, причинени от свалената и загубена в Затвора С. зъбна протеза. Дори да не била загубена, зъбната протеза е била неизползваема след нанесения на ищеца побой.

2. Обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 500 000 лв в периода 30.03.2011г. до датата на предявяване на исковата молба, изразяващи се в трайни болки, страдания и физически дискомфорт в резултат от счупване на долна челюст в областта на 45 и 46 зъби с разместване на фрагментите и счупване на долна челюст в ляво с разместване, което е последица от лошо управление и контрол в затвора и е свързано с допускането на побой спрямо ищеца с причиняване на средна телесна повреда от други лишени от свобода; А лошото управление и контрол в затвора се изразяват в:

първо, липса на служители на затворническата администрация, които да предотвратят инцидента или да успеят своевременно да го преустановят;

второ, след инцидента не е проведено адекватно разследване от страна на затворническата администрация, което да установи виновните за побоя лица;

трето, липсват постова книга и писмен рапорт на постовия, който е бил на смяна по време на инцидента; не са събрани обяснения от очевидци на инцидента;

четвърто, липсват записи от охранителните камери, разположени в помещението, където се е състоял побоят;

3. Обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 500 000 лв в периода от 30.03.2011г. до датата на предявяване на исковата молба, изразяващи се в болки, страдания, физически дискомфорт, депресия, унижение, непълноценен живот, невъзможност да се храни, драстична загуба на тегло в резултат на дискриминация изолиране в наказателна килия без излизане на работа за срок от 14 денонощия – Заповед № 249/ 28.04.2011г. – наказание, наложено единствено на К. след побоя и възпрепятстване на достъп до своевременно лечение. След множество искания, отправени до администрацията на Затвора С., на 10.11.2010г. К. отново получил отказ за прекъсване изтърпяване на наказанието. Прекъсване на наказанието с цел лечение за първи път е разрешено с писмо на СГП от 20.09.2012г., в рамките на висящото исково производство.

4. Обезщетение на неимуществени вреди в размер на 500 000 лв, изразяващи се във физически дискомфорт, депресия, страх за живота, усещане за непълноценен и нездравословен начин на живот, унижение на човешкото достойнство поради злоупотреба със служебно положение и склоняване на лишени от свобода към физическото му ликвидиране за периода 31.03.2011г. до датата на исковата молба. Ищецът е преместен в друга килия, различна от тази, в която е прекарал 3 години и половина /№ 17/, в друго помещение /килия № 15/, в която са настанени част от лицата, нанесли му побоя.

1. По първия от исквете:

Доказателствената съвкупност по делото препятства обосноваване на извод да е налице увреждащо фактическо действие от страна на орган, принадлежащ към структурата на ответника, изразяващо се в противоречащо на правна норма сваляне на керамична мостова конструкция от устната кухня на К. и нейната загуба. Преди всичко, не бе установено към кой момент и в кое от лечебните заведения, в които са извършвани съответните манипулации и лечения на ищеца, е свалена въпросната конструкция, къде е била съхранявана, предоставена ли е на лишения от свобода. Но дори да бе установено, че същата е свалена от него именно в Затвора С. без да му е предоставена, недоказана е стойността ѝ с оглед твърдението на К., че тя е изработена извън Б. към неконкретизиран момент и е /била към този момент/ на стойност 50 000 евро. Поради липсата на първия елемент от отговорността по ЗОДОВ обсъждането на останалите е безпредметно. Първият от обективно съединените искове е следователно неоснователен и подлежи на отхвърляне.

2. По отношение на втората претенция на К. се поддържат 4 групи бездействия на администрацията на Затвора С.:

липса на служители, които да предотвратят инцидента или да успеят своевременно да го преустановят;

бездействие по отношение на задължението да се проведе адекватно разследване, което да установи виновните за побоя лица;

бездействия по отношение на задълженията да се води постова книга, да се

състави писмен рапорт на постовия, който е бил на смяна по време на инцидента, да се съберат обяснения от очевидци на инцидента;

бездействие по отношение на задължението да се използват записи от охранителните камери, разположени в помещението, където се е състоял побоят;

Обобщени, поддържаните бездействия са в две насоки – по време на инцидента – ненамеса от надзорно-охранителния състав във връзка с предотвратяването му и своевременното му преустановяване и след него - провеждане на обективно и всестранно разследване на причините, довели до побоя.

Твърди се, че в резултат на изброените противоправни бездействия К. е претърпял неимуществени вреди в размер на 500 000 лв в периода 30.03.2011г. до датата на предявяване на исковата молба, изразяващи се в трайни болки, страдания и физически дискомфорт в резултат от счупване на долна челюст в областта на 45 и 46 зъби с разместване на фрагментите и счупване на долна челюст в ляво с разместване, което е последица от лошо управление и контрол в затвора и е свързано с допускането на побой спрямо ищеца с причиняване на средна телесна повреда от други лишени от свобода. Въз основа на показанията на свидетелите – лишени от свобода, анализирани по-горе и ценени в съвкупност с писмените доказателства, обективизиращи предприетите по повод на инцидента действия от страна на затворническата администрация, се налага извод, че към момента на побоя не е имало служители на същата, които да предотвратят случилото се или да успеят да го преустановят своевременно. Така св. Г. сочи «докато го биеха, нямаше старшини в коридора, все едно беше скалъпено всички да изчезнат». В същата насока са и показанията на св. К., а св. С. сочи, че надзирателите «стояха зад решетката, не реагираха и наблюдаваха побоя». Съгласно т.3, 4 и 8 от Инструкцията за задълженията на пост № 13, постовият надзирател е длъжен да познава оперативната обстановка в района на поста, да знае броя и местонахождението на лишените от свобода във всеки един момент и когато се налага, да влиза в групата. Ако изброените задължения бяха изпълнени, ако постовият надзирател бе възприел своевременно групирането на лишените от свобода и възникналия конфликт, посегателството спрямо К. би било ако не предотвратено, то поне преустановено преди да настъпят сериозните здравословни увреждания у ищеца. Нещо повече – след приключване на инцидента единствено е съставена докладна записка от полицаи Х., взети са обясненията на Е. и К. /които не са датирани/, без да се потърсят и приобщат сведения от очевидци; без да се разгледат записите от охранителните камери и да се изясни в пълнота фактичката обстановка във връзка със случая.

Изложеният анализ мотивира съда да приеме за доказано поддържаното от ищеца бездействие на затворническата администрация да осигури спокойствието, безопасността и интегритета на лишените от свобода. В резултат се е стигнало до счупване на долната челюст на ищеца, впоследствие възстановена, но поради «променена морфология» се оказало невъзможно да бъде отново сложен зъбният мост на долната челюст, което е пречило възможността на ищеца да се храни нормално – увреждане,

което съдът приема за установено въз основа на заключенията на СМЕ, ДСМЕ и СМДЕ.

Заявените за обезщетяване вреди са неимуществени. Неимуществените вреди се изразяват в засягане на нематериални блага и личната сфера на правните субекти, които нямат паричен еквивалент. Обхващат последиците от засягането на личността и достойнството на пострадалия и неговото добро име в обществото, неговия емоционален живот, физическите и моралните страдания, предизвикани от действия на други лица, както и последиците от накарняване на естетическите му чувства. Обезщетението за неимуществени вреди има компенсаторна функция - компенсира причинените вреди в техен паричен еквивалент. ЗОДОВ свързва обезщетяването за претърпяна неимуществена вреда с критерия за справедливост. Съгласно нормата на чл.52 от ЗЗД, размерът на обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. Понятието за справедливост не е абстрактно, а е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които следва да се имат предвид при определяне на дължимото обезщетение /ППВС № 4/ 23.12.1968г./.

Причинната връзка е обективен признак, защото съществува в обективната действителност независимо от волята на отделните лица, включително на извършителя на правонарушението /издателя на незаконосъобразния административен акт, съотв. извършителя на незаконосъобразното фактическо действие/бездействие при осъществяването на административна дейност/. Причинната връзка е едностранна и необходима. Едностранна е, защото само неправомерното поведение трябва да причинява вредата, но не и обратното. Необходима е, защото винаги след проявлението на неправомерното поведение се проявява вредата. Необходимо е вредата да е "пряка и непосредствена последица" от противоправното поведение, което е приложимо по отношение на причинната връзка при всички видове правонарушения /деликт, договорно неизпълнение, административно нарушение, престъпление/. Прекият и непосредствен характер е присъща черта на причинната връзка. П. поведение изпълнява ролята на необходимо условие, без което вредата не би се проявила. Причинната връзка между противоправното поведение и вредата като факт от действителността трябва да бъде доказана във всеки конкретен случай.

Въз основа на показанията и на двете групи свидетели съдът приема, че в резултат на инцидента и в пряка причинна обусловеност от него К. е претърпял сериозно увреждане на здравето, съпроводено със силни болки и страдания, продължили през периода 30.03.2011г. до датата на исковата молба, причинили му непрекъснат дискомфорт, невъзможност да приема нормална храна, да поддържа теглото си. Касае се за състояние, надхвърлящо в значителна, необратима степен прага на строгост спрямо условията, в които е поставен К. като лишен от свобода. При съобразяване естеството на увреждането, неговите последици спрямо цялостното здравословно състояние на ищеца, периода на силни болки, изпитвани от него и установени въз основа на свидетелските показания и заключенията на СМЕ, СМДЕ, съдът приема, че по критериите на справедливостта е дължимо обезщетение от 6500 лв. За разликата до пълния предявен размер от 500000

лв искът е неоснователен и следва да бъде отхвърлен.

3. Третият иск е за обезщетение за неимуществени вреди за същия период като иск № 2 /30.03.2011г. – 11.06.2012г./, но претърпени в резултат от дискриминационна мярка – изолиране в наказателна килия без излизане за работа за срок от 14 денонощия – заповед № 249/ 28.04.2011г., възпрепятстване до своевременно лечение, отказ да бъде прекъснато изпълнение на наказанието.

Преди всичко следва да се отбележи, че по делото не е въведено твърдение и не са ангажирани доказателства изпълнен ли е този акт с оглед установеното здравословно състояние на К.. Заповедта за налагане на дисциплинарно наказание по реда на ЗИНСЗС е по хипотеза индивидуален административен акт, подлежащ на оспорване /и отмяна/ по реда на АПК. Недоволството си от заповед № 249/ 28.04.2011г. ищецът е следвало да релевира пред СРС, а претенцията му за вреди като последица от него подлежи на предявяване едва след отмяната му – чл.204, ал.1 АПК. Поради това в частта, с която се претендира обезщетение като последица от издаване на заповед № 249/ 28.04.2011г. искът е недопустим. Недоказани са останалите две въведени като твърдения увреждащи бездействия – възпрепятстване на достъп до своевременно лечение и откази да бъде прекъснато изпълнението на наказанието. Видно от доказателствата по делото, ищецът след инцидента е прегледан спешно в СБАЛПС, където видимите му наранявания са описани в медицинско направление. На следващия ден е откаран във външно лечебно заведение, консултиран е в ЛЧХ. Най-сетне, отказите за прекъсване на наказанието са в правомощията на прокуратурата след като своевременно на всяко искане от К. с такава насоченост е издавана медицинска справка в негова подкрепа от д-р А.. При този анализ съдът приема, че искът е частично недопустим /досежно претендираните вреди от издаване на заповед № 249/ 28.04.2011г., и неоснователен по отношение на останалите поддържани бездействия на затворническата администрация.

4. иск за обезщетение на неимуществени вреди в размер на 500 000 лв, изразяващи се във физически дискомфорт, депресия, страх за живота, усещане за непълноценен и нездравословен начин на живот, унижение на човешкото достойнство поради злоупотреба със служебно положение и склоняване на лишени от свобода към физическото му ликвидиране за периода 31.03.2011г. до датата на исковата молба. Ищецът е преместен в друга килия, различна от тази, в която е прекарал 3 години и половина /№ 17/, в друго помещение /килия № 15/, в която са настанени част от лицата, нанесли му побоя.

Следователно твърди се увреждащо ищеца действие – настаняването му в килия, в която се намирали част от лицата, нанесли му побоя. Твърденията на К. в исковата и уточняващите молби не съдържат сведения кои лица извън Нешо Е. са участвали в инцидента и съвместно с кои лица той е пребивавал в килията, в която е последващо настанен. За преместване на ищеца против волята му в 15-та килия към неконкретизиран момент свидетелстват С., Г., К., Д.. Оспорване на това обстоятелство от ответника се invoкира едва в писменото становище по чл.149, ал.3 ГПК вр. чл.144 АПК, след приключване на устните състезания, чието зачитане е недължимо. Същевременно К. не

въвежда твърдения относно взаимоотношенията му с лишените от свобода при и след преместването му в 15-та килия така че да се направи извод за неприемливи, противоправни действия спрямо него, довели до неблагоприятни вътрешни изживявания извън тези, които са последица от уврежданията на здравето в резултат на инцидента от 30.03.2011г. Ето защо съдът приема за недоказан по отношение на елемента вреда и четвъртият обективно съединен иск на К..

Искането на ответника за присъждане на юрисконсултско възнаграждение е неоснователно. Разпоредбите на чл.10, ал.2 и ал.3 ЗОДОВ (тълкувани в тяхната взаимовръзка) се явяват специални по отношение на общите разпоредби на чл.143 от АПК и чл.78, ал.8 от ГПК, вр. чл.144 от АПК. Липсата на изрична уредба в ЗОДОВ, която да предвижда отговорност на ищеца за заплащане на юрисконсултско възнаграждение на ответника, ако последният е бил защитаван от юрисконсулт при пълно или частично отхвърляне на иска, означава, че такова не се дължи. Поради това в производството по ЗОДОВ при отхвърляне изцяло или частично на исковата претенция ищецът не дължи на ответника заплащане на юрисконсултско възнаграждение (в този смисъл Решение № 13822 от 15.12.2016г. на ВАС по адм. д. № 13610/2015 г., III о.).

По изложените съображения съдът

РЕШИ:

ОСЪЖДА, по иск с правно основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ, Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ при Министерство на правосъдието да заплати на И. Г. К. 6500 /шест хиляди и петстотин/ лв обезщетение за неимуществени вреди за периода от 30.03.2011г. до датата на предявяване на иска в АССГ – 11.06.2012г., заедно със законната лихва върху тази сума от датата на предявяване на исковата молба до окончателното ѝ изплащане от бездействия на служители на ГДИН във връзка с настъпилия на 30.03.2011г. инцидент с ищеца, които бездействия се изразяват в липса на служители, които да предотвратят инцидента или да успеят своевременно да го преустановят; непровеждане на адекватно разследване, което да установи виновните за побоя лица; по отношение на задълженията да се води постова книга, да се съберат обяснения от очевидци на инцидента; да се използват записи от охранителните камери, разположени в помещението, където се е състоял побоят.

ОТХВЪРЛЯ иска за разликата до 500 000 лв.

ОТХВЪРЛЯ исковете на И. Г. К. срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за обезщетение за имуществени вреди в размер на 100 000 лв, причинени от свалената и загубена в Затвора С. зъбна протеза; за обезщетение за неимуществени вреди в размер на 500 000 лв в периода от 30.03.2011г. до датата на предявяване на исковата молба, изразяващи се в болки, страдания, физически дискомфорт, депресия, унижение, непълноценен живот, невъзможност да се храни, драстична загуба на тегло в резултат на възпрепятстване на достъп до своевременно лечение, отказ за прекъсване изтърпяване на наказанието и за обезщетение на неимуществени вреди в размер на 500 000 лв, изразяващи се във физически дискомфорт, депресия,

страх за живота, усещане за непълноценен и нездравословен начин на живот, унижение на човешкото достойнство поради злоупотреба със служебно положение и склоняване на лишени от свобода към физическото му ликвидиране за периода 31.03.2011г. до датата на исковата молба от преместване на ищеца в друга килия, различна от тази, в която е прекарал 3 години и половина /№ 17/, в друго помещение /килия № 15/, в която са настанени част от лицата, нанесли му побоя.

ВРЪЩА исковата молба на И. Г. К. срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ в частта, с която се претендира обезщетение от незаконосъобразна заповед Заповед № 249/ 28.04.2011г. и ПРЕКРАТЯВА производството по делото в тази част.

Решението е постановено при участието на прокурор от СГП.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от връчване на преписи на страните

СЪДИЯ: